

PLAN-MER MANEGE ANNEX
PAARDENHOUDERIJ LEMELE

GEMEENTE OMMEN
EINDRAPPORT

28 april 2010
074639131:A.1 /jbp
B02042.000071

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Planologische procedure	5
1.3 Procedure plan-MER	6
1.4 Inhoud plan-MER	7
1.4.1 Geen alternatieven	7
1.4.2 Onderdelen Plan-MER	7
2 Beleid en wetgeving	8
2.1 Wet Milieubeheer	8
2.2 Natuurbeschermingswet 1998	9
2.3 Ecologische Hoofdstructuur	12
2.4 Wet ammoniak en veehouderij (WAV)	13
2.5 Flora- en faunawet	14
3 Voornemen	16
4 Toetsing natuuraspecten	18
4.1 Inleiding	18
4.2 Natuur	18
4.2.1 Resultaten quick scan en Verslechteringstoets	18
4.2.2 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	20
4.2.3 Toetsing Nb-wet; een Passende Beoordeling	21
4.3 Leemten in kennis	26
5 Conclusie	27
6 Literatuur	28
Bijlage 1 Korte samenvatting overige milieuaspecten (overgenomen uit voorontwerp bestemmingsplan)	29

Samenvatting

Dit plan-MER is opgesteld voor het voornemen dat de gemeente Ommen heeft om in Lemele de bestaande begraafplaats en de sportvelden ten behoeve van de voetbalvereniging uit te breiden. Hiervoor is het noodzakelijk dat een bestaande melkveehouderij gelegen aan de Bulemansteeg wordt verplaatst naar een locatie aan de Hellendoornseweg. De huidige bedrijfsvoering op de nieuwe locatie zal wijzigen van melkveebedrijf naar een paardenhouderij annex manege.

In het Voorontwerp Bestemmingsplan "Buitengebied Paardenhouderij annex manege, Hellendoornseweg te Lemele, gemeente Ommen" zijn alle relevante milieuaspecten beoordeeld. Met uitzondering van het aspect natuur, worden geen negatieve milieueffecten verwacht.

Vanwege de beperkte afstand tot het stikstofgevoelige Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden- Regge en de verandering in ammoniakemissie die het plan met zich meebrengt, staan in deze rapportage de effecten van het voornemen op het natuurgebied centraal. Deze effecten worden getoetst middels een passende beoordeling. Daarnaast zijn eventuele effecten op de Ecologische Hoofdstructuur en beschermde soorten bepaald.

Uitkomst van dit onderzoek is dat er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied worden verwacht. Dit komt doordat het aantal dieren vermindert en de ligging verandert; het bedrijf komt verder van gevoelige gebieden af te liggen. Negatieve effecten op verzuringsgevoelige Ecologische Hoofdstructuur zijn eveneens niet aan de orde. Effecten op beschermde soorten kunnen voorkomen worden door een aantal maatregelen in acht te nemen. Deze maatregelen zijn in deze rapportage opgenomen.

HOOFDSTUK

1

Inleiding

1.1

AANLEIDING

De gemeente Ommen heeft het voornemen om in Lemele de bestaande begraafplaats en de sportvelden ten behoeve van de voetbalvereniging uit te breiden. Hiervoor is het noodzakelijk dat een bestaande melkveehouderij gelegen aan de Bulemansteeg wordt verplaatst naar een locatie aan de Hellendoornseweg.

De eigenaar van de melkveehouderij heeft aangegeven de bedrijfsvoering van het bedrijf op de nieuwe locatie te willen wijzigen van melkveebedrijf naar een paardenhouderij annex manege.

Zowel de geplande als de huidige locatie van het bedrijf ligt op minder dan één kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Regge (zie Afbeelding 1.1).

Aangezien de bedrijfsverplaatsing een verandering in ammoniakemissie met zich meebrengt en het Natura 2000-gebied zeer gevoelig is voor de effecten van ammoniakdepositie, zullen de effecten van het voornemen op het natuurgebied bekeken moeten worden. Door deze situatie kunnen significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten worden.

Afbeelding 1.1

Ligging van de oude (groen) en nieuwe (rood) locatie van de veehouderij ten opzichte van het Natura 2000-gebied Vecht en Beneden Regge (geel)

1.2

PLANOLOGISCHE PROCEDURE

De nieuwe locatie heeft nu nog de bestemming 'agrarisch gebied', zodat voor de verplaatsing een herziening van het vigerende bestemmingsplan nodig is.

Het nieuwe bestemmingsplan "Buitengebied Paardenhouderij annex manege, Hellendoornseweg te Lemele, gemeente Ommen" is inmiddels in voorontwerp verschenen. In het kader van dit voorontwerp is zowel een voortoets als een Verslechterings- als verstoringstoets uitgevoerd naar de effecten op het Natura 2000-gebied.

Voor het ambtelijk vooroverleg (ex. Art. 3.1.1. van het Besluit Ruimtelijke Ordening) is het voorontwerp ter beoordeling toegezonden aan de provincie Overijssel. In haar reactie (in brief d.d. 4 nov. 2009) stelt de provincie dat er ten onrechte geen passende beoordeling is uitgevoerd naar de effecten op Natura 2000. Zij adviseert de gemeente een passende beoordeling te maken, voordat het bestemmingsplan verder in procedure wordt gebracht.

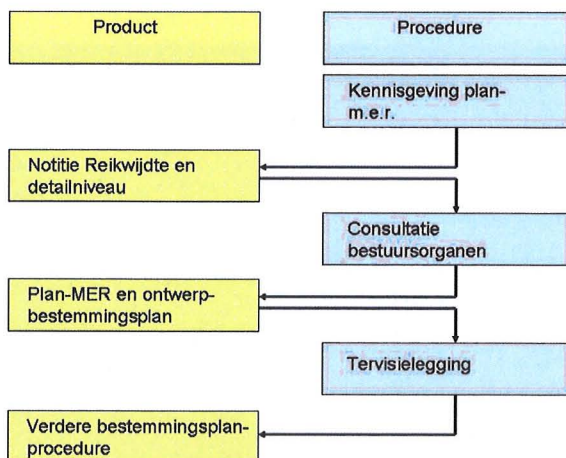
Tevens wijst de provincie er op dat op grond van artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) een milieueffectrapport moet worden opgesteld als bij de voorbereiding van onder meer een bestemmingsplan een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet vereist is. Volgens artikel 7.2a lid 2 van de Wm wordt de passende beoordeling opgenomen in het milieueffectrapport.

1.3

PROCEDURE PLAN-MER

Initiatiefnemer: gemeente Ommen (college B&W)
 Locatie activiteit: Hellendoornseweg en Bulemansteeg te Lemele
 Bevoegd gezag: gemeente Ommen (gemeenteraad)

In het doorlopen van de plan-m.e.r.-procedure is een aantal stappen te onderscheiden. Deze staan in navolgende afbeelding schematisch weergegeven.

De eerste stap in de procedure, de openbare kennisgeving, heeft plaatsgevonden middels een bericht in het Ommer Nieuws d.d. 17 maart 2010. Vervolgens is een notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld. Deze notitie is middels een brief (gedateerd 9 maart 2010, verzonden op 12 maart 2010) voorgelegd aan de betrokken bestuursorganen, waarmee de tweede stap in de procedure plaatsvindt. De derde stap is het opstellen van dit plan-MER.

1.4

INHOUD PLAN-MER

1.4.1

GEEN ALTERNATIEVEN

In het plan-MER worden geen alternatieve locaties onderzocht. De reden hiervoor is dat de geplande locatie aan de Hellendoornseweg de enige haalbare en daarmee realistische mogelijkheid is, omdat de gronden al in eigendom zijn van de desbetreffende veehouder. Daarnaast ontbreekt een definitief bouwplan; hierdoor zijn inrichtingsalternatieven niet redelijkerwijs te beschouwen. Een alternatieve inrichting heeft overigens, gezien de kleinschaligheid van het project, naar verwachting nauwelijks consequenties voor de effecten.

1.4.2

ONDERDELEN PLAN-MER

In dit plan-MER wordt alleen het aspect Natuur nader uitgewerkt. De overige aspecten zijn al voldoende uitgewerkt in de ruimtelijke onderbouwing van het voorontwerp bestemmingsplan. Deze is te vinden op:

http://www.ommen.nl/index.php?simaction=content&mediumid=4&pagid=1303&rubriek_id=2440&fontsize=12&stukid=17612

Of via www.ommen.nl -> inwoner-> ruimtelijke plannen -> Paardenhouderij annex manege Hellendoornseweg, Lemele -> voorontwerp bestemmingsplan.

HOOFDSTUK

2

Beleid en wetgeving

2.1

WET MILIEUBEHEER

Voor zowel het bedrijf op de huidige locatie als het nieuwe bedrijf aan de Hellendoornseweg geldt dat geen milieuvergunning vereist is. Het melkveebedrijf op de huidige locatie valt onder het Besluit landbouw en kan volstaan met een melding. Deze melding is gedaan op d.d. 6 dec 2006. Overeenkomstig deze melding bevinden zich op de huidige locatie in totaal 238 stuks vee, die als volgt zijn onder te verdelen in verschillende categorieën:

Categorie	Aantal
Melk- en kalfkoeien	55
Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	30
Kraamzeugen	7
Guste en dragende zeugen	22
Gespeende biggen	124

Op de nieuwe locatie, nu bestemd als agrarisch en in gebruik als maïsakker, zullen 25 paarden gehouden worden. Tot een aantal van 50 paarden kan volstaan worden met een melding, daarboven is een milieuvergunning vereist. Gezien de beperkte ruimte op het bouwblok (minder dan één hectare, waarbinnen alle bouwwerken gesitueerd moeten zijn, inclusief ondersteunende voorzieningen als paardenbak) is het aantal van 25 paarden aannemelijk en op deze manier ook planologisch geborgd.

Wanneer het melkveebedrijf aan de Bulemansteeg daadwerkelijk weg gaat (hetgeen op korte termijn voorzien is, aangezien de gronden binnenkort in eigendom komen van de gemeente) zal de agrarische bestemming verdwijnen op het betreffende bouwperceel. De melding op grond van het Besluit landbouw komt dan te vervallen.

Op grond van artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) moet een milieueffectrapport worden opgesteld als bij de voorbereiding van onder meer een bestemmingsplan een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet vereist is.

2.2

NATUURBESCHERMINGSWET 1998

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde natuurmonumenten.

NATURA 2000-GEBIED

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen worden gebracht. Om dit toetsbaar te maken kent de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunningplicht. Een vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelen van het gebied niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende redenen van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie.

Het Vecht- en Beneden-Reggegebied, waarvan de begrenzing is te zien in Afbeelding 2.2, is één van die Natura 2000-gebieden. Voor elk Natura 2000-gebied wordt een beheerplan opgesteld waarin onder meer wordt vastgesteld welke ammoniakbelasting toelaatbaar is. Uitgangspunt is dat de huidige natuur niet verslechtert en waar mogelijk wordt verbeterd.

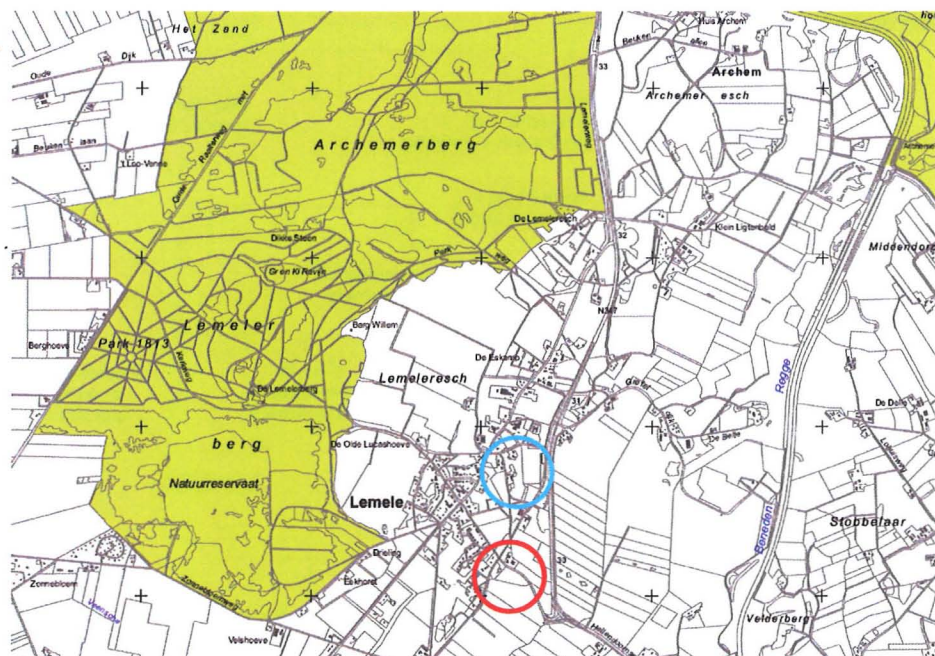
Afbeelding 2.2

Begrenzing Natura 2000-gebied Vecht en Beneden Regge.

Blauwe cirkel: huidige locatie

Rode cirkel: nieuwe locatie

Bron: www.minlnv.nl

AMMONIAK EN NATURA 2000

Ammoniak komt onder andere in de veehouderij vrij. Uitbreiding of verplaatsing van veehouderijbedrijven kan leiden tot een toename van de ammoniakdepositie. Aangezien in vrijwel alle Natura 2000-gebieden in Nederland (waaronder ook het Vecht- en Beneden-Reggegebied) de ammoniakdepositie al boven de kritische waarde ligt kan extra depositie leiden tot een significant negatief effect. In dat geval moet dan, mede vanwege de externe werking van de Natuurbeschermingswet 1998, een passende beoordeling worden uitgevoerd in het kader van deze wet.

BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

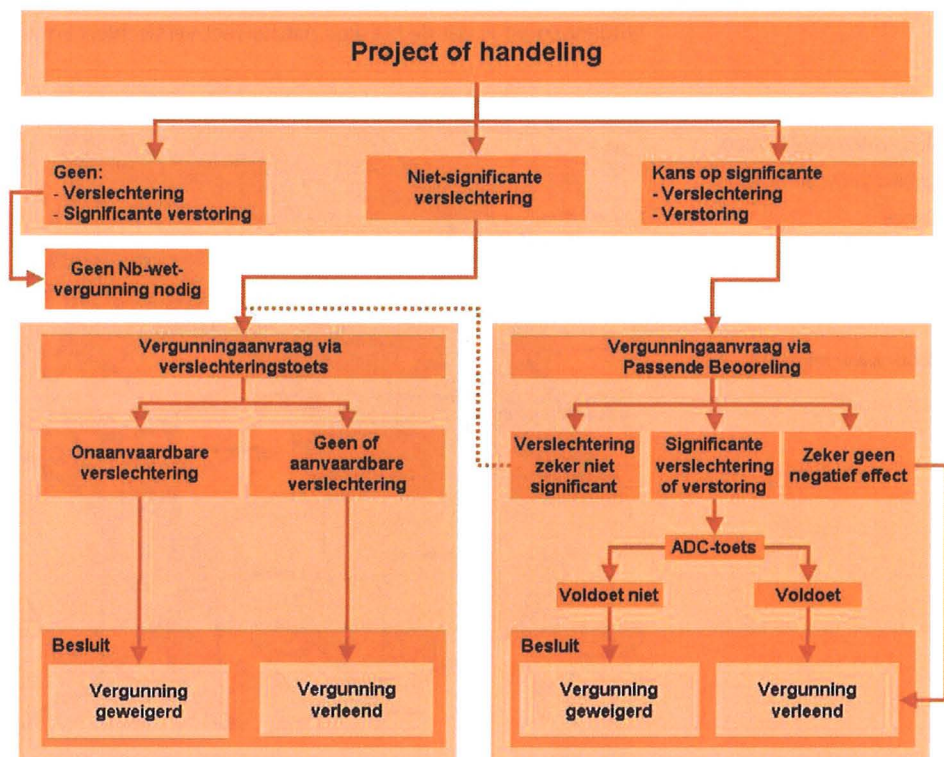
Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Natuurbeschermingswet ook beschermde natuurmonumenten. Er zijn binnen het invloedsgebied van de voorgenomen activiteit geen beschermde natuurmonumenten. Deze categorie laten wij daarom in dit kader verder buiten beschouwing.

Onderzoek effecten op Natura 2000-gebied

Voor het bestemmingsplan en het plan-MER is het nodig om te onderzoeken of de voorgestelde wijziging vergunbaar is in het kader van de Natuurbeschermingswet. Met andere woorden: voldoet het plan aan de vereisten van deze wet? Dit kan onderzocht worden via twee routes. In de oriëntatiefase (of Voortoets) wordt bekeken of er sprake is of kan zijn van significante verstoring van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitattypen. In dat geval is het noodzakelijk dat de Voortoets gevolgd wordt door een Passende Beoordeling. Als wel verslechtering van de kwaliteit van habitats op kan treden, maar deze zeker niet significant zullen zijn, kan worden volstaan met een Verslechteringstoets. Deze Verslechteringstoets is reeds uitgevoerd maar biedt volgens de provincie onvoldoende informatie, zodat overgegaan is tot het uitvoeren van de Passende Beoordeling. In onderstaande figuur is het traject van onderzoek voor vergunningverlening schematisch weergegeven.

Afbeelding 2.3

Verslechteringstoets of
Passende Beoordeling?

Passende Beoordeling

Bij de Passende Beoordeling wordt gedetailleerd in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. De significantie van de gevolgen moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied. Omkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook significant zijn.

Indien uit de Passende Beoordeling blijkt dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van een gebied niet aantast kan het Bevoegd Gezag vergunning verlenen. Hiervoor dient dan alsnog een Verslechteringstoets opgesteld te worden. Als er wel significante effecten op zullen treden, mag alleen een vergunning worden verleend als alternatieve oplossingen voor het project ontbreken én wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen).

Definitie significante effecten

Een activiteit heeft significante effecten als zij de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied in gevaar brengt. Hiervoor is geen objectieve grens; per geval zal bekeken worden of een effect significant is. Het oordeel moet gebaseerd zijn op de specifieke situatie die van toepassing is. Hierbij moet ook cumulatieve effecten onderzocht worden (Ministerie van LNV, 2006). Om te beoordelen of een effect al dan niet significant is wordt de "Leidraad bepaling significantie" van het Ministerie van LNV gevolgd (juli 2009).

Beschermde waarden

Het Habitatrichtlijngebied Vecht- en Beneden-Regge kwalificeert zich als Natura 2000-gebied op grond van de aanwezigheid van de volgende te beschermen habitats en soorten.

Tabel 2.1

Voorkomende habitats en soorten op basis waarvan Vecht- en Beneden-Regge zich kwalificeert als Natura 2000-gebied.

Bron: www.minlnv.nl

Habitattypen	Habitatsoorten
H2310 Stuifzanden met struikheide	H1134 Bittervoorn
H2330 Zandverstuivingen	H1145 Grote modderkruiper
H3160 Zure vennen	H1149 Kleine modderkruiper
H4010_A Vochtige heiden	H1163 Rivierdonderpad
H4030 Droge heiden	H1166 Kamsalamander
H5130 Jeneverbesstruwelen	H1318 Meervleermuis
H6120 Stroomdalgraslanden	
H6230 Heischrale graslanden	
H6430_A Ruigten en zomen	
H7140_A Overgangs- en trilvenen	
H7150 Pioniervegetaties met snabelbiezen	
H9190 Oude eikenbossen	
H91E0_C Vochtige alluviale bossen	

2.3

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

Naast de Natura 2000-gebieden is ook de Ecologische Hoofdstructuur beschermd. De begrenzing van EHS gebied valt deels samen met die van Natura 2000, maar is ruimer dan de Natura 2000 begrenzing. In Afbeelding 2.4 is de EHS-begrenzing in de omgeving van het plangebied te zien.

Afbeelding 2.4

EHS gebied rond plangebied (in rode cirkel).

Deze vorm van gebiedsbescherming is op rijksniveau vastgelegd in de Nota Ruimte (2005). Hierin beschrijft de Rijksoverheid haar plannen om de achteruitgang in oppervlakte en kwaliteit van de Nederlandse natuur tegen te gaan. Het Rijk wees daarvoor kerngebieden en ecologische verbindingzones aan. Samen met toekomstige natuurontwikkelingsprojecten en soortbeschermingsplannen moet de Nota Ruimte de toekomst van de Nederlandse natuur in kwaliteit, kwantiteit en verscheidenheid (biodiversiteit) veiligstellen. De provincies werkten al in de jaren '90 dit beleid uit; zo ontstond er een stelsel van kerngebieden, gebieden waar natuur (her)ontwikkeld gaat worden, alsmede de verbindingzones (ecologische verbindingzones, e.v.z.'s) hiertussen: de Ecologische Hoofdstructuur. Door aankoop van de gekozen gebieden, juiste inrichting en goed beheer ontstaat hierdoor een samenhangend stelsel. Dit stelsel van hoogwaardige, voor Nederland typische natuurgebieden herbergt duurzame levensvatbare populaties van karakteristieke planten en diersoorten.

De EHS is door de Provincie Overijssel in het streekplan verankerd. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt op hoofdlijnen plaats door toepassing van een afwegingskader, het zogenoemde "nee, tenzij-beginsel", die beschreven staat in de Nota Ruimte. Hierin staat een aantal voorwaarden beschreven waaraan voldaan dient te worden alvorens een ingreep, die schade aan de waarden toe kan brengen, de goedkeuring van het bevoegde gezag (provincie) kan krijgen. De voorwaarden zijn verder uitgewerkt in de Spelregels EHS (opgesteld door het Ministerie van VROM, LNV en de provincies).

2.4

WET AMMONIAK EN VEEHOUDERIJ (WAV)

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) is in mei 2002 in werking getreden. Met deze wet worden natuurgebieden die gevoelig zijn voor verzuring (de zogenoemde kwetsbare gebieden) beschermd tegen de uitstoot van ammoniak door veehouderijen. De wet is er in hoofdzaak op gericht om oprichting/uitbreiding/wijziging van veehouderijen tegen te gaan, indien de stallen van het bedrijf geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 m rondom het kwetsbare gebied. Artikel 7 van de Wet ammoniak en veehouderij geeft overigens aan dat uitbreiding/wijziging van een veehouderij binnen de zone van 250 m is toegestaan, mits de vergunde ammoniakemissie niet wordt overschreden.

Op 1 mei 2007 is de wijziging van de Wav in werking getreden. De wijziging heeft tot gevolg dat de regels van de Wav alleen nog gelden voor de zeer kwetsbare gebieden, dus niet langer voor de kwetsbare gebieden. De Wav bepaalt dat Provinciale Staten deze zeer kwetsbare gebieden aanwijzen. De aanwijzing vindt plaats op basis van de criteria die in de Wav zijn opgenomen.

De provincie Overijssel heeft in februari 2004 gebieden vastgesteld die in het kader van de Wav als zeer kwetsbaar worden aangemerkt. Een groot deel van het bosgebied in de gemeente behoort tot deze kwetsbare gebieden. In februari 2008 hebben de ministers van LNV en VROM de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden in Overijssel goedgekeurd. Daarmee is de aanwijzing van deze gebieden door Provinciale Staten van 14 november 2007 definitief geworden.

Op onderstaande afbeelding zijn de Wav gebieden, het extensiveringsgebied en de landbouwontwikkelingsgebieden aangegeven. Op de afbeelding is te zien dat de Wav gebieden in zijn geheel in het extensiveringsgebied vallen, maar dat niet om alle Wav gebieden een bufferzone is opgenomen. In die gevallen grenzen de Wav gebieden direct aan het verwevingsgebied.

Figuur b.3

Ligging van de Wav gebieden nabij het plangebied.

De afstand tussen het plangebied en het WAV gebied is ruim 600 meter.

Rode cirkel: plangebied.

Bron: provincie Overijssel.

074639131-A.1 / jbp

ARCADIS

2.5

FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet (2003) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

VRIJSTELLINGEN EN
ONTHEFFINGEN

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van LNV goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB.

Tabel 2.2

Beschermingscategorieën
AMvB artikel 75 Flora- en
faunawet.

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen).
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden indien sprake is van wettelijk belang (voor tabel 3 soorten geldt het wettelijk belang uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, voor Bijlage IV soorten geldt het wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn).

Vogels

Voor vogels geldt een afwijkend beschermingsregime. Een ontheffing is alleen toegestaan wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er tevens sprake is van één van de volgende belangen
 - bescherming van flora en fauna;
 - veiligheid van luchtverkeer;
 - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vallen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" (Ministerie van LNV, 2009).

ALGEMENE ZORGPLICHT

Ten opzichte van eerdere wetgeving voor soortbescherming is nieuw dat alle dieren en planten door de Flora- en faunawet een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van "basisbescherming" opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.

Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

Voor een overzicht van het (overige) provinciaal en gemeentelijk beleid verwijzen wij naar het Voorontwerp bestemmingsplan¹. Deze is te vinden op:

http://www.ommen.nl/index.php?simaction=content&mediumid=4&pagid=1303&rubriek_id=2440&fontsize=12&stukid=17612

Of via www.ommen.nl -> inwoner-> ruimtelijke plannen -> Paardenhouderij annex manege Hellendoornseweg, Lemele -> voorontwerp bestemmingsplan.

¹ Bestemmingsplan partiële herziening buitengebied (paardenhouderij annex manege, Hellendoornseweg Lemele). Witpaard, september 2009, B01033.175302.

HOOFDSTUK

3 Voornemen

De gemeente Ommen wil haar medewerking verlenen aan de realisatie van een paardenhouderij annex manege aan de Hellendoornseweg op de percelen kadastraal bekend onder R297 en R303. Het plan betreft de bouw van de paardenhouderij annex manege met bedrijfswoning. Het gaat om een verplaatsing van een bedrijf dat nu gelegen is op de Bulemansteeg. De bedrijfsvoering van het bedrijf wordt gewijzigd van melkveehouderij naar een paardenhouderij annex manege.

Het bedrijf met de genoemde dieraantallen (zie 2.2) aan de Bulemansteeg verdwijnt en maakt plaats voor uitbreiding van de voetbalvereniging en de begraafplaats. De gronden komen in eigendom van de gemeente Ommen. De realisatie van de paardenhouderij annex manege is onlosmakelijk gekoppeld aan het opheffen van het bedrijf aan de Bulemansteeg inclusief de genoemde dieraantallen.

De percelen aan de Hellendoornseweg waar de paardenhouderij annex manege is beoogd, ligt in het buitengebied van de gemeente Ommen, ten zuidoosten van de kern Lemele. De percelen zijn gelegen tussen de wegen Glinthaar en Hellendoornseweg.

Afbeelding 3.5

Ligging van het her te bestemmen perceel op de nieuwe locatie (=plangebied van deze mer-studie).

Het plan is om op het noordelijk gelegen perceel (met kadastrale aanduiding R297) een paardenhouderij annex manege te vestigen met bedrijfswoning, bijgebouw, tredmolen, parkeerplaatsen, buitenbak en mestplaat. Het bijgebouw biedt plaats aan 25 paardenboxen. Op het zuidelijk gelegen perceel zal maïs worden verbouwd.

In Afbeelding 3.6 is de beoogde bestemming van de nieuwe locatie te zien, waarbij het perceel met aanduiding A-PH het bouwblok betreft.

Afbeelding 3.6

Nieuwe situatie.

Bron: herziening
bestemmingsplan,
Witpaard, 2009.

Legenda

Plangebied

Plangebied

Bestemmingen bestemmingen

Agrarisch

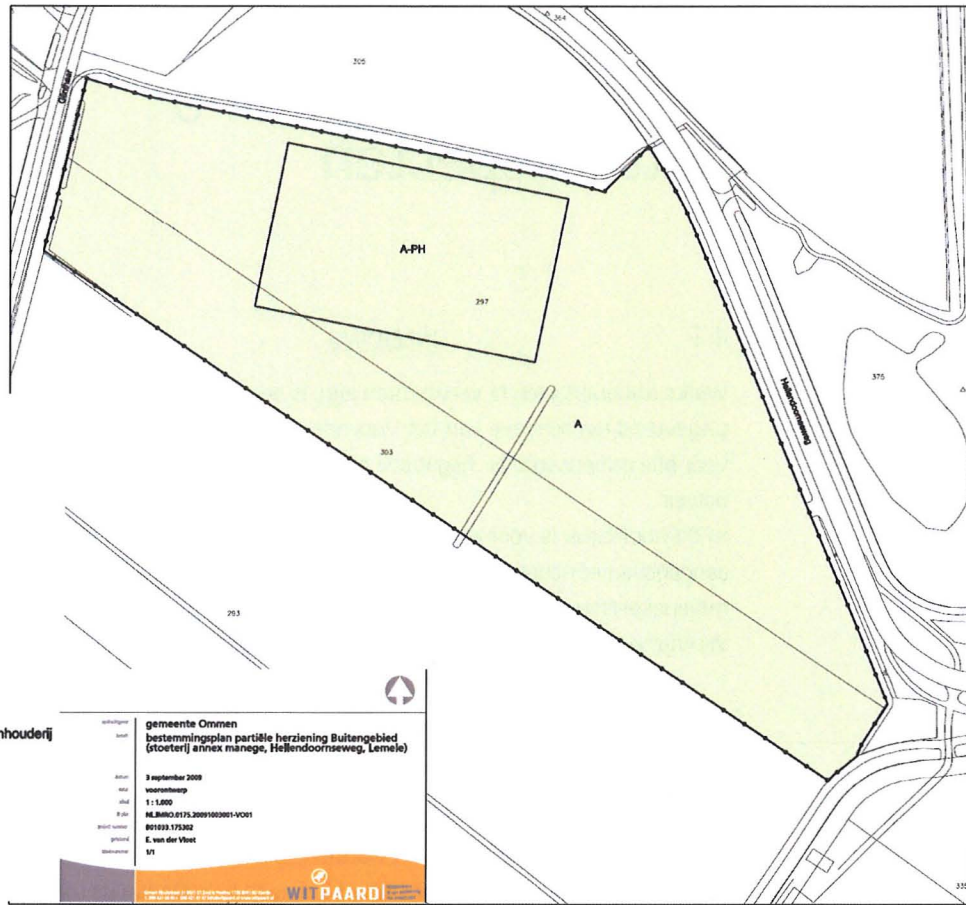

Agrarisch - Paardenhouderij

Verklaring

GBKN

HOOFDSTUK

4

Toetsing
natuuraspecten

4.1

INLEIDING

Welke milieueffecten te verwachten zijn, is beoordeeld in de vooronderzoeken die zijn uitgevoerd ten behoeve van het Voorontwerp Bestemmingsplan. Hieruit is gebleken dat voor alle milieuaspecten negatieve effecten uit te sluiten zijn, behalve voor het onderdeel natuur.

In dit hoofdstuk is voor de verschillende beoordelingscriteria van het aspect natuur aangegeven of negatieve effecten te verwachten zijn. De effectbeschrijving van de overige milieuaspecten is verkort opgenomen in bijlage 1. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij naar het voorontwerp bestemmingsplan.

4.2

NATUUR

4.2.1

RESULTATEN QUICK SCAN EN VERSLECHTERINGSTOETS

In de quick scan ecologie paardenhouderij annex manege Lemele (Witpaard 2009, B01033.175302 bijlage 4) zijn de ontwikkelingen betreffende de realisatie van de manege getoetst aan de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en het beleidskader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast is er door RBOI een Verslechtings- en verstoringstoets opgesteld (RBOI, oktober 2009; project 015.14833.00). Uit deze rapportages kunnen de onderstaande conclusies worden getrokken ten aanzien van soortenbescherming en gebiedenbescherming:

Effecten soortenbescherming: Flora- en faunawet

Bij uitvoering van het plan worden mogelijk verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Dit kan voorkomen worden door de maatregelen zoals genoemd in het ecologisch protocol (paragraaf 3.4.1, Quick scan ecologie, ARCADIS 2009) strikt op te volgen. Het onderdeel Flora- en faunawet wordt in het Plan-MER dan ook niet verder uitgewerkt.

Het aanvragen van ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk indien de initiatiefnemer onderstaande maatregelen opvolgt.

- Schade aan broedvogels dient altijd te worden voorkomen. De werkzaamheden dienen minimaal buiten het broedseizoen van vogels (dus vóór half maart en na half juli) te worden gestart. Deze periode is een indicatie. Sommige soorten broeden ook buiten deze periode. Er kan alleen onder voorwaarden - mits er geen broedvogels worden verstoord - in het broedseizoen worden doorgewerkt.

- Als gewerkt moet worden tijdens het broedseizoen, maak het plangebied dan vooraf ongeschikt voor alle soorten broedvogels. Plaats stokken met zwarte plastic zakken om broeden van pioniers tegen te gaan.
- Bij grondwerkzaamheden wordt er één kant op gewerkt, om het voor dieren mogelijk te maken de werkzaamheden te ontvluchten. Daarnaast worden deze werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd.
- Het aantal werkpaden en de breedte van de paden wordt zo beperkt mogelijk gehouden, opdat zo min mogelijk holen en dieren vernield worden. Terreindelen die gehandhaafd blijven, worden zoveel mogelijk met rust gelaten.
- Er vinden geen werkzaamheden plaats aan houtwallen. Dit om te voorkomen dat de daar aanwezige diersoorten verstoord worden.
- Verstoring van vleermuizen kan vermeden worden door geen werkzaamheden uit te voeren na zonsondergang en voor zonsopgang. Verlichting dient zo beperkt mogelijk gehouden te worden.
- Verlichting van de manege mag niet uitstralen naar de omgeving. Dit om te voorkomen dat vleermuizen negatieve gevolgen ondervinden.
- Er vinden geen werkzaamheden plaats aan watergangen en poelen. Deze moeten onaangetast blijven in verband met het mogelijke voorkomen van beschermde amfibieën. De waterkwaliteit van de watergangen en poelen in en in de omgeving van het gebied moet onveranderd blijven. Dit om te voorkomen dat voorplantings- en leefgebied van soorten wordt aangetast.
- De werkzaamheden moeten plaatsvinden buiten het overwinteringsseizoen van de rugstreeppad. Deze periode loopt van oktober tot en met eind maart. Alvorens de werkzaamheden beginnen zal een amfibiewerende strip worden geplaatst langs het gehele plangebied. Hierdoor kan de rugstreeppad het gebied niet betreden en wordt schade aan de soort voorkomen;
- Vanuit de algemene zorgplicht dient tijdens de werkzaamheden continu te worden gelet op aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. (bij planten) onnodige aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of er wordt naar een andere oplossing gezocht.

Effecten gebiedenbescherming: Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt weliswaar nabij de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS), maar er vindt geen fysieke aantasting van de PEHS plaats. Uit overleg met het Groenloket Provincie Overijssel (Kristianne van der Put) blijkt dat hierdoor geen toetsing nodig is. Voor de volledigheid worden de effecten van de gewijzigde stikstofdepositie op de PEHS in het onderstaande toch in beeld gebracht in dit plan-MER.

Effecten gebiedenbescherming: Natuurbeschermingswet

Nabij de planlocatie is het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied gelegen. De afstand tot dit gebied bedraagt 700 meter. In het kader van het voorontwerp bestemmingsplan is beoordeeld of mogelijk negatieve effecten op het Natura 2000-gebied aan de orde zijn als gevolg van een toename van stikstofdepositie. Overige negatieve effecten op het Natura 2000-gebied worden niet verwacht (Quick scan ecologie, Witpaard, 2009).

In de daarop volgende verslechterings- en verstoringtoets (RBOI, oktober 2009; project 015.14833.00) kwam naar voren dat het bedrijf op de nieuwe locatie aanzienlijk minder stikstofdepositie veroorzaakt.

In het kader van de Passende Beoordeling zal de grootte en de exacte locaties van de depositie in de huidige en geplande situatie nader gespecificeerd worden.

Afbeelding 4.7

Natura 2000-gebied
Vecht- en
Beneden Regge-gebied
(geel). Planlocatie is
aangegeven in rood.
Gebiedendatabase Ministerie
van LNV.

4.2.2

TOETSING ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

In deze paragraaf worden de te verwachten effecten (zowel positief als negatief) op de Ecologische Hoofdstructuur als gevolg van de ontwikkeling van de paardenhouderij annex manege te Lemele beschreven.

De ingreep vindt plaats buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (zie Afbeelding 2.4). De afstand tot de PEHS is aan de westzijde circa 650 meter. Aan de oostzijde ligt aan de overkant van de Hellendoornseweg een PEHS gebied: een poel met grasland. Dit gebied grenst ook aan de N347 waardoor er in de huidige situatie al sprake is van verstoring door licht en geluid. Bij uitvoering van het project zal daarom ook geen sprake zijn van additionele negatieve effecten van geluid of licht. Omdat geen veranderingen optreden in de waterhuishouding zijn effecten als gevolg hiervan ook uitgesloten.

Voor ammoniakdepositie gevoelige gebieden (Wav-gebieden)

Op circa 650 meter afstand, ten westen van het plangebied ligt een Wav-gebied (zie ook 2.4). Dit gebied is gevoelig voor verzuring door de uitstoot van ammoniak door veehouderijen. Omdat de afstand tot het Wav-gebied groter is dan 250 meter zijn er geen beperkingen vanuit deze wet. Daarnaast blijkt uit de stikstofdepositie berekeningen voor het Natura 2000-gebied (zie volgende paragraaf) dat de stikstofdepositie op de Archemer- en Lemelerberg afneemt als gevolg van het project (zie ook Afbeelding 4.8 en Afbeelding 4.9). Hierdoor zijn negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op kwetsbare EHS-gebieden uitgesloten.

4.2.3

TOETSING NB-WET; EEN PASSENDE BEOORDELING

In deze paragraaf worden de te verwachten effecten (zowel positief als negatief) op het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied als gevolg van de ontwikkeling van de paardenhouderij annex manege te Lemele beschreven.

Zoals in paragraaf 4.2.1 is toegelicht, richt de effectbeoordeling zich enkel op de effecten als gevolg van stikstofdepositie. Voor uitleg van de wettelijke noodzaak van een Passende Beoordeling wordt verwezen naar paragraaf 2.1.

Onderzoek stikstofdepositie

Het onderzoek richt zich op de volgende vragen:

1. Zijn soorten en habitats waarvoor het gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied in de nabijheid van het plangebied aanwezig?
2. Welke invloeden heeft de wijziging in stikstofdepositie als gevolg van de ontwikkelingen op deze beschermde waarden:
 - a. Zijn de voorkomende soorten en/of habitats gevoelig voor deze veranderingen?
 - b. Op welke plaatsen en in welke mate worden gevoelige soorten en habitats aangetast?
 - c. Op welke plaatsen en in welke mate worden ontstaan betere condities voor habitats en soorten?
3. Kan het plan worden uitgevoerd zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge?

Instandhoudingsdoelstellingen en gevoeligheden Vecht- Beneden-Reggegebied

De instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied zijn opgenomen in Tabel 4.3. Eveneens is aangegeven welke kritische depositiewaarde elk habitatype heeft.

VERZURING EN/OF VERMESTING DOOR STIKSTOFDEPOSITIE

Ammoniak en stikstofoxiden zijn stikstofverbindingen. Stikstof werkt in de bodem zowel vermistend als verzurend. Stikstof en ook ammoniak komen van nature in bodems en vegetaties voor, maar voornamelijk in lage concentraties.

De belangrijkste bronnen van stikstofdepositie zijn industrie, verkeer en landbouw.

Boven een bepaalde concentratie kunnen ecologische problemen ontstaan. De kritische depositiewaarde is de internationaal door deskundigen vastgestelde ondergrens waarboven negatieve effecten mogelijk zijn. De kritische depositiewaarde verschilt per habitatype. Of die negatieve effecten optreden is afhankelijk van de verschillende factoren. Beneden de kritische depositiewaarde kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.

Vooraf (veelal soortenrijke) kruidenvegetaties met plantensoorten die langzaam groeien en klein en laag blijven en die zijn aangepast aan een situatie van permanent 'voedselgebrek' zijn kwetsbaar. Door de stikstofdepositie verrijkt de voedselsituatie ('vermesting') en kunnen grotere, sneller groeiende en meer concurrentiekrachtige planten de soortenrijke vegetaties overwoekeren ('verruiging'). Door de verzurende werking van stikstofdepositie veranderen bodem en water chemisch van karakter waardoor soorten en habitats van basische, neutrale en zwak zure omstandigheden verdwijnen. De oorspronkelijk aanwezige planten worden daarbij vrijwel geheel verdrongen en/of verdwijnen en er ontstaat dus een ander vegetatietype.

In hoeverre effecten en in welke mate door stikstofdepositie optreden is afhankelijk van lokale factoren als hydrologische conditie, fosforgehalten, zuurgraad en het gevoerde beheer. Ondanks een overschrijding van de kritische depositiewaarde kunnen negatieve effecten uitblijven.

Tabel 4.3

Gevoeligheid van habitats en soorten voor verzuring en vermesting.

=: behoudsdoelstelling

>: verbeter doelstelling

Legenda:

 zeer gevoelig

 gevoelig

 niet gevoelig

...: Onbekend

*: prioritair habitat

Bron: Effectenindicator

Ministerie van LNV.

Kritische depositiewaarde afkomstig uit Van Dobben, 2008.

Habitattype	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Kritische depositie waarde stikstof (mol / ha / jr)	Gevoeligheid Verzuring	Gevoeligheid Vermesting
H2310 Stuifzanden met struikheide	>	>	1100		
H2330 Zandverstuivingen	>	>	740		
H3160 Zure vennen	=	>	410		
H4010_A Vochtige heiden	=	>	1300		
H4030 Droge heiden	>	>	1100		
H5130 Jeneverbesstruwelen	=	>	2180		
H6120 Stroomdalgraslanden	>	>	1250		
H6230 Heischrale graslanden	=	>	830	...	
H6430_A Ruigten en zomen	=	=	1100		
H7140_A Overgangs- en trilvenen	=	=	1200		
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	=	=	1600		
H9190 Oude eikenbossen	>	>	1100		
H91E0_C Vochtige alluviale bossen	>	>	1860		

Er komen geen habitatrictlijnsoorten voor in het invloedsgebied, deze zijn daarom ook niet in een tabel gepresenteerd. De licht-gedrukte habitattypen komen eveneens niet voor in het invloedsgebied

Natura 2000 waarden Vecht- Beneden-Reggegebied

Het Natura 2000-gebied omvat het bos- en natuurgebied van de Lemeler- en Archemerberg, de Eerder Hooilanden, het Eerder Achterbroek, het bos- en natuurgebied ten zuidoosten van Ommen en delen van de uiterwaarden langs de Vecht van Arriën tot Beerze. De buitengrens wordt gevormd door de overgang van het natuurgebied naar de omringende cultuurgronden. De invloedssfeer van dit project is beperkt tot de Lemeler- en Archemerberg met Park 1813, (tezamen 863 ha), met droge bossen, heide en stuifzand. Op het stuwwallencomplex komen vooral droge heiden voor en naalddhout aanplanten. Ook is loofbos aanwezig, vooral Eiken-Berkenbos. Door de hoge ligging van het stuwwallencomplex komen zeer droge condities voor. In combinatie met het van nature voedselarme substraat (leemarm zand) en begrazing zijn in het verleden op grote schaal droge heiden ontstaan.

Binnen de invloedssfeer van het project liggen de volgende habitattypen:

- H2310 Stuifzanden met struikheide
- H2330 Zandverstuivingen
- H4010_A Vochtige heiden
- H4030 Droge heiden
- H5130 Jeneverbesstruwelen
- H6230 Heischrale graslanden
- H9190 Oude eikenbossen

Met de invloedssfeer wordt het gebied bedoeld waar in de huidige of de toekomstige situatie meer dan 0,5 mol stikstofdepositie als gevolg van het huidige of toekomstige bedrijf plaatsvindt. Er komen binnen de invloedssfeer geen habitatrichtlijnsoorten voor.

Werkwijze en resultaten

Met behulp van Agro-Stacks zijn berekeningen uitgevoerd van de ammoniakdepositie van zowel het bestaande bedrijf, de nieuwvestiging als het verschil daartussen.

De achtergronddepositie op het gebied was in:

- 2005: 2510 mol N/ha/jr;
- 2006: 2610 mol N/ha/jr;
- 2007: 2460 mol N/ha/jr.

Hieruit kan opgemaakt worden dat de achtergronddepositie veel hoger is dan de kritische depositiewaarden voor de aanwezige habitattypen. Het meest gevoelige habitatype is hier H2330, zandverstuivingen met een kritische depositiewaarde van 740 mol N/ha/jr.

Uit de berekeningen blijkt dat de netto stikstofdepositie als gevolg van de verplaatsing van het bedrijf afneemt. Dit komt doordat het aantal dieren verminderd en de ligging veranderd; het bedrijf komt verder van gevoelige gebieden af te liggen. Op onderstaande kaarten is dit in beeld gebracht.

Afbeelding 4.8

Stikstofdepositie huidige situatie.

Legenda

- bestaand veehouderijbedrijf
- locatie nieuwe manege

contouren depositie van stikstof (mol/ha/jr)

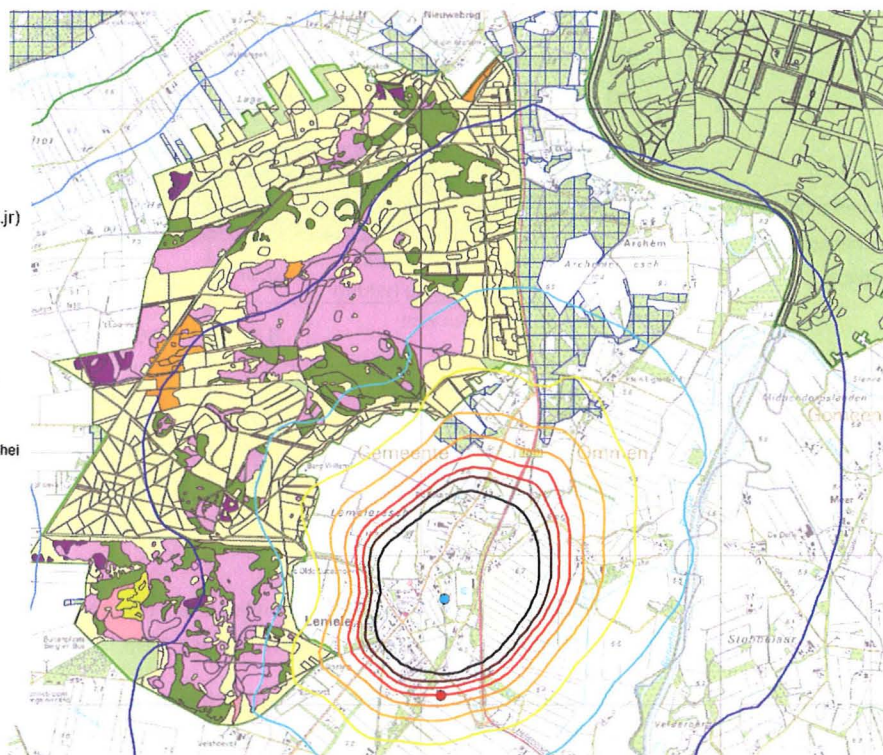
0,1	3
0,2	4
0,3	5
0,4	6
0,5	7
1	8
2	10

habitattypen Vecht- en Beneden Regge zuidwestelijk deel

- H2310 - Stuifzandheide met struikhei
- H2310, H4030 - Stuifzandheide met struikhei of droge heiden
- H2330 - Zandverstuivingen
- H4010_A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)
- H5130 - Jeneverbesstruwelen
- H6230 - Heischrale graslanden
- H9190 - Oude eikenbossen
- geen habitatype

Natura 2000 gebied Vecht en Beneden Regge

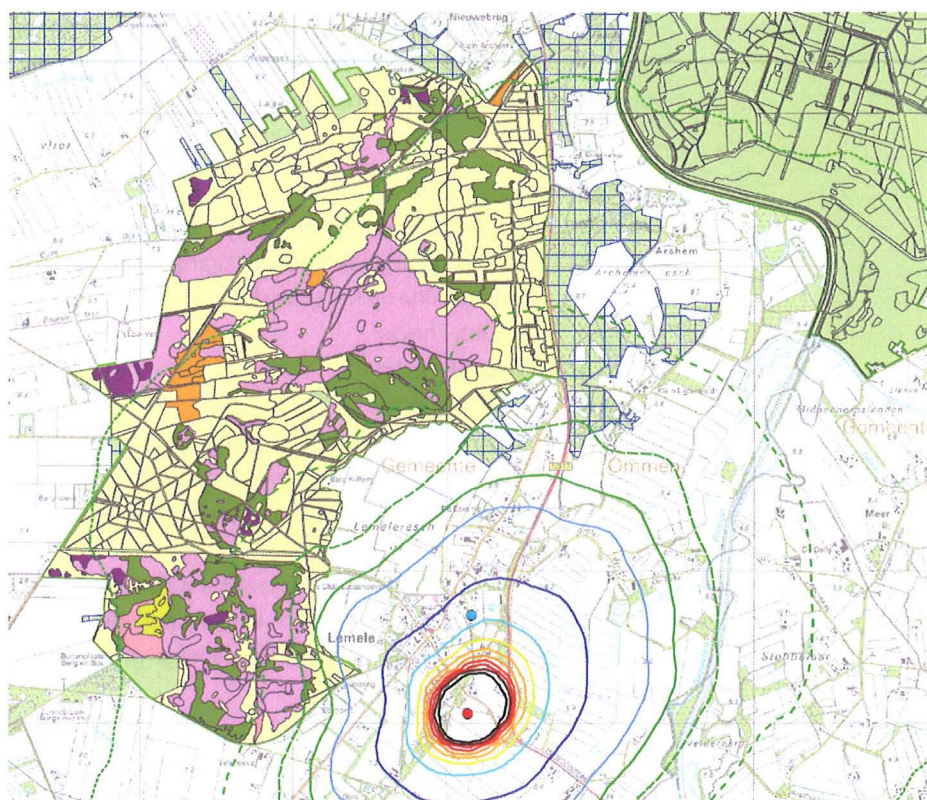
zeer kwetsbaar gebied Wav voor zover niet gelegen in Natura 2000

Afbeelding 4.9

Stikstofdepositie nieuwe situatie.

Legenda gelijk aan bovenstaande afbeelding.

In onderstaande tabel is opgenomen wat de minimale, maximale en gemiddelde depositie op de verschillende habitattypen is in de huidige en in de plansituatie.

Tabel 4.4

Resultaten modelberekeningen stikstofdepositie per habitatype.

habitatype	minimale depositie mol N/ha/jr		maximale depositie mol N/ha/jr		gemiddelde depositie mol N/ha/jr	
	HS	plan	HS	plan	HS	plan
H2310 & H4030 Stuifzanden met struikhei en droge heiden	0,58	0,08	3,51	0,43	1,38	0,16
H2310 Stuifzanden met struikhei	0,67	0,09	0,94	0,13	0,83	0,12
H2330 Zandverstuivingen	0,72	0,12	0,92	0,14	0,85	0,13
H4010_A Vochtige heiden	0,57	0,07	1,01	0,15	0,72	0,10
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,65	0,07	2,85	0,36	1,34	0,16
H9190 Oude eikenbossen	0,86	0,10	1,16	0,13	1,00	0,11

Effectbeschrijving en beoordeling

Per habitatype wordt beschreven welke effect optreedt en hoe dit effect beoordeeld wordt in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

H2310 & H4030 Stuifzanden met struikhei en droge heiden

De habitattypen zijn floristisch gelijk maar worden onderscheiden door het bodemtype. In deze effectbeschrijving en beoordeling worden ze gezamenlijk beschreven. De kritische depositiewaarde voor deze habitattypen is 1100 mol N/ha/jr; voor beide geldt een verbeterdoelstelling voor zowel oppervlakte als kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt. De afname is behoorlijk; de maximale depositie gaat van 3,51 mol naar 0,43 mol N/ha/jr.

Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van de habitattypen. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H2330 Zandverstuivingen

De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 740 mol N/ha/jr; en er geldt een verbeterdoelstelling voor zowel oppervlakte als kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt. De maximale depositie gaat van 0,92 mol naar 0,14 mol N/ha/jr. Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitatype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H4010_A Vochtige heiden

De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 1300 mol N/ha/jr; en er geldt een behoudsdoelstelling voor de oppervlakte een verbeterdoelstelling voor de kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt. De maximale depositie gaat van 1,01 mol naar 0,15 mol N/ha/jr. Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitatype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H5130 Jeneverbesstruwelen

De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 2180 mol N/ha/jr, en er geldt een behoudsdoelstelling voor de oppervlakte een verbeterdoelstelling voor de kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt. De maximale depositie gaat van 2,85 mol naar 0,36 mol N/ha/jr. Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitatype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H6230 Heischrale graslanden

De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 830 mol N/ha/jr, en er geldt een behoudsdoelstelling voor de oppervlakte een verbeterdoelstelling voor de kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Omdat de oppervlakte heischraal grasland zeer miniem is binnen het invloedsgebied is deze niet meegenomen in de tabel. Uit de afbeeldingen met contouren blijkt wel dat er ook bij dit habitatype sprake is van een afname van stikstofdepositie bij verplaatsing van de veehouderij. Hierdoor draagt het project bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitatype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

H9190 Oude eikenbossen

De kritische depositiewaarde voor dit habitattypen is 1100 mol N/ha/jr, en er geldt een verbeterdoelstelling voor zowel oppervlakte als kwaliteit. In de huidige situatie is de achtergronddepositie hoger dan de kritische waarde. Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op deze habitattypen in de toekomstige situatie afneemt.

De maximale depositie gaat van 1,16 mol naar 0,13 mol N/ha/jr. Het project zorgt hierdoor voor een afname van de stikstofdepositie en draagt hierdoor bij aan de verbetering van de kwaliteit van het habitatype. Dit is een positief effect. Het is uitgesloten dat er door het project (significant) negatieve effecten optreden op deze habitattypen.

Uit de berekeningen blijkt dat in de toekomstige situatie de stikstofdepositie ter plaatse van alle gevoelige habitattypen als gevolg van het project vermindert. Het project draagt hierdoor bij aan de kwaliteit van de aanwezige habitattypen. Negatieve effecten door stikstofdepositie zijn hierdoor uitgesloten. Uit de eerdere toetsingen waren overige effecten eveneens uitgesloten (Quick scan ecologie, ARCADIS 2009 & RBOI, oktober 2009; project 015.14833.00).

CONCLUDEREND LEIDT HET PROJECT NIET TOT (SIGNIFICANT) NEGATIEVE EFFECTEN OP NATURA 2000-GEBIED VECHT- EN BENEDEN-REGGE. HIERDOOR VOLDOET HET PROJECT AAN DE NATUURBESCHERMINGSWET.

4.3

LEEMTEN IN KENNIS

Er zijn geen leemtes in kennis geconstateerd die de besluitvorming over dit voornemen kunnen beïnvloeden.

HOOFDSTUK 5 Conclusie

In dit plan-MER zijn de effecten van de vestiging van een manege annex paardenhouderij aan de Hellendoornsweg te Lemele onderzocht. Hierbij is hoofdzakelijk ingegaan op het aspect natuur, vanwege de mogelijke toename in stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge-gebied.

Uit de stikstofdepositie berekeningen blijkt, dat de stikstofdepositie op gevoelige habitattypen en op EHS en Wav gebied als gevolg van het project afneemt. Hierdoor zijn negatieve effecten op het Natura 2000-gebied uitgesloten en voldoet het project aan de Natuurbeschermingswet. Daarnaast zijn effecten op EHS en Wav-gebied uitgesloten. De Flora- en faunawet stelt wel voorwaarden aan de uitvoering van het project. Deze voorwaarden zijn opgenomen in 4.2.1.

Uit de overige vooronderzoeken die zijn uitgevoerd in het kader van het Voorontwerp Bestemmingsplan is gebleken dat voor de overige aspecten geen nadelige effecten verwacht worden.

Voor de aspecten water en landschap is het eveneens noodzakelijk maatregelen in acht te nemen om negatieve effecten te voorkomen. In onderstaand schema zijn de conclusies verkort weergegeven. In bijlage 1 is een uitgebreidere beschrijving opgenomen van de conclusies uit het Voorontwerp Bestemmingsplan.

Tabel 5.5

Overzicht conclusies plan-MER.

Aspect	Beoordeling
Bodem	Geen effecten
Water	Geen effecten, mits aan voorwaarden wordt voldaan ¹
Geluid	Geen effecten
Lucht	Geen effecten
Geur	Geen effecten
Natuur	Geen effecten, mits aan voorwaarden wordt voldaan ²
Archeologie	Geen effecten
Landschap	Geen effecten, mits aan voorwaarden wordt voldaan ¹
Externe veiligheid	Geen effecten

¹ = zie bijlage 1 en Voorontwerp Bestemmingsplan

² = zie paragraaf 4.2.1, bijlage 1 of Voorontwerp Bestemmingsplan

HOOFDSTUK

6 Literatuur

- Bestemmingsplan partiële herziening buitengebied (paardenhouderij annex manege, Hellendoornseweg Lemele). Witpaard, september 2009, B01033.175302.
- Provincie Overijssel: concept beheerplan Natura 2000-gebied Vecht- Beneden-Regge.
- www.minlnv.nl: informatie over Natura 2000-gebied Vecht- Beneden-Regge.
- www.overijssel.nl: informatie over EHS en Wav gebieden.
- Van Dobben en Van Hinsberg (2008): Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden, Alterra-rapport 1645, Wageningen.

BIJLAGE 1

Korte samenvatting overige milieuaspecten (overgenomen uit voorontwerp bestemmingsplan)

Voor de volledige teksten wordt verwezen naar het voorontwerp bestemmingsplan

Bodem

Voor het perceel waar de initiatiefnemer de paardenhouderij annex manege wil bouwen is in juli 2009 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd naar eventuele aanwezigheid van verontreiniging van grond en grondwater. De conclusies zijn als volgt:

- De bovengrond op het perceel is plaatselijk licht verontreinigd met PAK. In de ondergrond is geen verontreiniging in de bodem vastgesteld.
- Op het terrein is in het grondwater een lichte verontreiniging met nikkel en zink vastgesteld.

Volgens de wet bodembescherming is het niet noodzakelijk om naar aanleiding van deze onderzoeksresultaten van de grond en het grondwater een nader onderzoek te verrichten. De milieuhygiënische bodemkwaliteit op de locatie vormt dan ook geen belemmering voor de voorgenumen nieuwbouw. Het aspect bodem zal dan ook niet verder uitgelicht worden in het MER.

In de Bodemonderzoeksrapport (ARCADIS 2009, kenmerk B01033/OF9/002/175302/jbp) is het volledige bodemonderzoek opgenomen.

Water

Onderdeel van "Waterbeheer 21e eeuw" is de invoering van de watertoets. De watertoets moet ervoor zorgen dat alle wateraspecten expliciet worden betrokken bij alle waterhuishoudkundige relevante ruimtelijke plannen en besluiten van het rijk, provincies en gemeenten. In 2003 is de watertoets verankerd in het Besluit op de ruimtelijke ordening. Het is verplicht om een waterparagraaf op te nemen in de toelichting van ruimtelijke plannen. De waterparagraaf moet de manier beschrijven waarop het plan rekening houdt met de waterhuishouding. Het Waterschap Regge en Dinkel heeft aangegeven dat bij onderhavig initiatief de volgende wateraspecten van belang zijn:

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit mag door de ontwikkeling van het gebied niet nadelig beïnvloed worden (schoon houden wat schoon is).

Afvoer van hemelwater en afvalwater

Schoon hemelwater moet volledig worden gescheiden van afvalwater. Aandachtspunt bij dit aspect vormt de erfverharding. Het afstromende hemelwater van dit oppervlak mag uit waterkwaliteitsoverwegingen niet rechtstreeks op het oppervlaktewater worden geloosd, omdat dit water te veel verontreinigingen bevat. Er zijn mogelijkheden om dit water bijvoorbeeld via een bodempassage (wadi) te lozen op het oppervlaktewater.

Geen afwenteling van het waterbezwaar

Een voorziening dient getroffen te worden om het afstromende hemelwater van de verharde oppervlakken (daken en (erf)verhardingen) te bergen.

Voorkomen van wateroverlast

Het waterschap adviseert om een bouwpeil van minimaal 6,0 m + N.A.P. aan te houden om te voldoen aan een beschermingsniveau tegen wateroverlast van tenminste 1/100 jaar.

Voorkomen grondwateroverlast en verdroging

Om te kunnen bouwen is een bepaalde ontwateringsdiepte nodig. Deze kan bereikt worden door drainage, ophoging of een combinatie van beide. Het beleid van het waterschap is erop gericht om de huidige grondwaterstanden zo min mogelijk te beïnvloeden. Het verlagen van de grondwaterstanden door middel van drainage verdient derhalve niet de voorkeur. Omdat de grondwaterstanden tot aan het maaiveld kunnen komen, dient het zuidelijke gedeelte van het terrein naar verwachting te worden opgehoogd.

Initiatiefnemer heeft in zijn bouwplannen met bovenstaande aspecten rekening gehouden. De nadelige effecten op het watersysteem worden zo goed mogelijk ondervangen. In het kader van het overleg zal het bestemmingsplan aan het Waterschap Regge en Dinkel worden voorgelegd.

De maatregelen die uitgevoerd dienen te worden om nadelige effecten op het watersysteem zoveel mogelijk voorkomen zijn bekend. Door uitvoering van deze maatregelen door de initiatiefnemer zijn negatieve effecten voor het aspect water niet aan de orde. Het aspect water wordt dan ook niet behandeld in het MER.

Geluid

De Wet geluidhinder (Wgh) heeft tot doel de mensen te beschermen tegen geluidsoverlast. Op basis van deze wet dient bij het wijzigen van het bestemmingsplan dan ook aandacht te worden besteed aan het aspect geluid. Het bouwplan is door de gemeente getoetst aan de geluidscontouren voor het jaar 2020 van het milieumodel. De geluidsbelasting op de bedrijfswoning zal uitkomen op de Lden 48 dB-contour en voldoet daarmee aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder.

De basis voor de risicobenadering bij het vervoer van gevaarlijke stoffen (over weg, water en spoor) ligt in "Omgaan met risico's". De algemene uitgangspunten zijn uitgewerkt in de "Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen" (RNVGS). Sinds augustus 2004 is er sprake van een "Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen". Met deze circulaire wordt het beleid als vervat in de RNVGS verder geoperationaliseerd en verduidelijkt. Als verplichte route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen kunnen rijks-, provinciale en gemeentewegen worden aangewezen. In de directe omgeving van het plangebied komen geen routes gevaarlijke stoffen voor. Verder dient voor wat betreft het aspect externe veiligheid rekening te worden gehouden met buisleidingen. In en in de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen aardgastransportleidingen. Uit het voorgaande kan daarom geconcludeerd worden dat het aspect externe veiligheid geen beperkingen oplegt aan het bouwen van de paardenhouderij annex manege. Het aspect geluid wordt daarom ook niet verder in het Plan-MER behandeld.

*Lucht**Luchtverontreiniging*

Met betrekking tot luchtkwaliteit moet rekening worden gehouden met het gestelde in de Wet Milieubeheer, hoofdstuk 5, titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen en de bijbehorende bijlagen.

Op basis van artikel 5.16 Wm kan, samengevat, een bestemmingsplan of bestemmingsplan worden vastgesteld, indien:

- 1) aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt, niet leiden tot het overschrijden van een in bijlage 2 opgenomen grenswaarde, of
- 2) aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt, leiden tot een verbetering per saldo van de concentratie in de buitenlucht van de desbetreffende stof dan wel, bij een beperkte toename van de concentratie van de desbetreffende stof, de luchtkwaliteit per saldo verbetert door een samenhangende maatregel of een optredend effect, of
- 3) aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan of bestemmingsplan biedt niet in betekenende mate bijdragen aan de concentratie in de buitenlucht van een stof waarvoor in bijlage 2 een grenswaarde is opgenomen of
- 4) het project is genoemd of beschreven dan wel past binnen een programma van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

Van een verslechtering van de luchtkwaliteit "in betekenende mate" als bedoeld onder c is sprake indien zich één van de volgende ontwikkelingen voordoet:

- woningbouw: 1.500 woningen netto bij 1 ontsluitende weg of 3.000 woningen bij 2 ontsluitende wegen;
- infrastructuur: 3% concentratiebijdrage (verkeerseffecten gecorrigeerd voor minder congestie);
- kantoorlocaties: 100.000 m² bruto vloeroppervlak bij 1 ontsluitende weg, 200.000 m² bruto vloeroppervlak bij 2 ontsluitende wegen.

Het criterium "niet in betekenende mate" kan pas worden toegepast als het NSL en de (nieuwe) regionale programma's zijn vastgesteld en dat is nog niet het geval.

Daarom kan nog niet van de 3%-regeling gebruik gemaakt worden (het percentage van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van PM₁₀ of NO₂, waarmee de luchtkwaliteit verslechtert als gevolg van het project), maar geldt de 1%-grens. Daarbij moeten de hierboven staande aantallen door 3 worden gedeeld. Voor woningbouw betekent dat bijvoorbeeld dat de luchtkwaliteit "niet in betekenende mate" verslechtert zolang het aantal niet boven de 500 uitkomt. Dit bestemmingsplan bevat niet een van deze ontwikkelingen. Daarom is alsnog een berekening gemaakt om de invloed op de luchtkwaliteit na te gaan.

Luchtkwaliteit

De concentraties van NO₂ en PM₁₀ voor het huidige jaar 2009 en de toekomstige situatie (2015 en 2020) zijn berekend voor dat deel van de Hellendoornseweg, dat gelegen is tussen de kruising met de Glinthaar/Zandeinde en de aansluiting op de N347. Daar komt in eerste instantie het extra verkeer op als gevolg van de voorgestane ontwikkeling. Om voor dit bestemmingsplan na te gaan of er overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt, is gebruik gemaakt van het door de gemeente Ommen gehanteerde prognosemodel met betrekking tot de intensiteiten.

De laatste prognose dateert van dit jaar en in de berekeningen is rekening gehouden met een jaarlijkse toename van het verkeer (inclusief vrachtverkeer) van 3%. De berekeningen zijn uitgevoerd met behulp van het CAR II-model versie 8.0.

Voor de overige invoer voor de CAR II-berekeningen wordt verwezen naar het de Luchtkwaliteitsberekening zoals opgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan. In onderstaande tabel zijn de resultaten van de luchtkwaliteitsberekeningen weergegeven.

Tabel 4.6

Waarden voor PM₁₀ zijn zonder aftrek voor zeezout.

	Verkeersinten- siteit	Jaargemiddel- de concentra- tie NO ₂ in µg/m ³	Jaargemiddel- de concentra- tie PM ₁₀ in µg/m ³	Aantal over- schrijdingen van 24-uurs- gemiddelde norm PM ₁₀ van 50 µg/m ³
Grenswaarde		40	40	35
Hellendoornseweg				
2009	960	14.3	22.9	6
2015 (inclusief uitvoering plan)	1200	11.4	21.8	4
2020 (inclusief uitvoering plan)	1700	9.2	20.5	2

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat zowel de huidige situatie als de toekomstige na realisatie van de plannen niet leidt tot een overschrijding van de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Het aspect luchtkwaliteit zal dan ook niet verder in het Plan-MER behandeld worden.

Archeologie

De gemeente Ommen heeft een eigen archeologische beleids- en advieskaart. Het plangebied ligt overwegend in een zone met een lage archeologische verwachting. Een klein deel van het plangebied heeft een hoge verwachting. Het bouwplan voor de paardenhouderij annex manege gaat gepaard met bodemverstoring, waardoor eventueel in de bodem aanwezige archeologische waarden verstoord kunnen raken. Om de archeologische potentie van het gebied nader te kunnen bepalen is een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd. Het inventariserend veldonderzoek (IVO-verkennende fase) bestaat uit een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek. Het doel van het booronderzoek is het toetsen en aanvullen van het verwachtingsmodel uit de bureaustudie. Het verkennend booronderzoek is gericht op het aanwijzen van kansarme en kansrijke zones binnen het plangebied.

Op basis van het uitgevoerde archeologisch onderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied niet behoudenswaardig wordt geacht. Eventuele archeologische waarden op de dekzandrug zijn reeds vernietigd. De wetenschappelijke waarde van eventueel bewaard gebleven, mogelijk aanwezige diepere grondsporen rechtvaardigen niet de kosten van archeologisch vervolgonderzoek. Er wordt in het archeologisch onderzoek aanbevolen geen nader onderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven. Op basis van deze conclusie wordt in het Plan-MER het aspect archeologie dan ook niet nader toegelicht.

Een totaaloverzicht van het archeologisch onderzoek is te vinden in de rapportage Inventariserend onderzoek archeologie paardenhouderij Lemele (ARACDIS 2009, kenmerk B01033/BD9/006/175390).

Landschap

Getracht is het initiatief landschappelijk in te passen. Hierbij is advies gevraagd aan Het Oversticht, een vereniging die als doelstelling heeft het bevorderen en in stand houden van stedelijk en landelijk schoon.

Het initiatief moet passen binnen de karakteristieken van het Maten- en Flierenlandschap. Deze karakteristieken zijn opgenomen in de Omgevingsvisie en onderstaand beschreven. Bij het onderdeel norm is aangegeven aan welke eisen de ontwikkeling moet voldoen. Onder het onderdeel richting zijn de wenselijke uitgangspunten aangegeven.

Natuurlijk landschap: Dekzandvlakte en ruggen

Norm (provinciaal belang): Dekzandvlakten en ruggen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige reliëf. Richting (wenselijk): Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Beiden zijn tevens uitgangspunt bij (her)inrichting.

Agrarisch cultuur landschap: Maten- en Flierenlandschap en essenlandschap

Norm (provinciaal belang) Maten- en Flierenlandschap: In het Maten- en Flierenlandschap is het waterpeil niet lager dan voor graslandgebruik noodzakelijk is. De Maten, Flieren en beken krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van het onbebouwde karakter, de continuïteit van de beekloop, voldoende ruimte voor water en het lineaire landschap met open 'kamers' en coulissen.

Richting (wenselijk) Maten- en Flierenlandschap: Als ontwikkelingen plaats vinden in of nabij het Maten en Flierenlandschap, dan dragen deze bij aan versterking van het historische lineaire landschap met open 'kamers' en coulissen, aan accentuering van de overgang naar hogere gronden, de toegankelijkheid, de beleefbaarheid en het vasthouden van water. Inrichting van nog gave delen richt zich op het behouden van de cultuurhistorische waarden.

Norm (provinciaal belang) Essenlandschap: De essen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de karakteristieke openheid, de huidige bodemkwaliteit en het huidige reliëf. Op de flanken krijgen de kleinschalige landschapselementen, zoals houtwallen, bosjes, zandpaden, karakteristieke erven en beeldbepalende open ruimte daartussen, een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van dit kleinschalige patroon.

Richting (wenselijk) Essenlandschap: Als ontwikkelingen plaatsvinden in het essenlandschap, dan krijgen deze in de flanken een plaats, met respect voor en bijdragend aan de aanwezige bebouwingsstructuren (lint, erf) en versterking van het landschappelijke raamwerk.

Lust- en leisure laag: Donkerte gebied

De percelen liggen in het Donkerte gebied. Hiervoor heeft de provincie geen norm bepaald.

Richting (wenselijk) Donkerte gebied: In de donkere gebieden alleen minimaal noodzakelijke toepassing van kunstlicht. Dit vereist het selectief inzetten en 'richten' van kunstlicht. Veel aandacht voor het vermijden van onnodig kunstlicht bij ontwikkelingen in het buitengebied.

Uit bovenstaande gebiedskenmerken en de door de provincie beschreven norm en richting blijkt niet dat het initiatief met dit beleid in strijd is. Bij onderhavig initiatief is veel aandacht besteedt aan de landschappelijke inpassing. Naar aanleiding van het advies van Het Oversticht heeft de initiatiefnemer de plannen aangepast zodat nog beter wordt aangesloten bij de kenmerken van het landschap.

- Het erf en de gebouwen worden gesitueerd tegen de bestaande houtwal. Zo blijven de noord-zuid zichtlijnen vanaf de Hellendoornseweg behouden.

De oost-west oriëntatie van het erf en de gebouwen ondersteunt de landschappelijke structuur. De bestaande houtwal zorgt (deels) voor een goede landschappelijke inpassing.

- Door het erf zo dicht mogelijk tegen de Glinthaar te ontwikkelen ontstaat er een relatie met het bestaande bebouwingslint en komt het erf niet los in het landschap te liggen. Het behouden van een open ruimte in gebruik als weiland/uitloop tussen de Glinthaar en de manege is passend. Het erf zal niet ontsloten worden op de Glinthaar.
- De buitenbak is in relatie met de manege gesitueerd. De bak kan worden ingepast met een lage graswal.
- De bestaande singel aan de noordzijde wordt aangevuld en de zuidelijke grens van het eigendomsperceel wordt met een nieuwe singel ingeplant. Op het erf worden enkele streekeigen losse bomen of struiken aangeplant.

Wat betreft de ligging in het Donkerte gebied, zal de verlichting van de paardenhouderij annex manege zo beperkt mogelijk worden gehouden.

In zijn geheel kan worden geconcludeerd dat geen strijdigheid is met het beleid van de provincie zoals verwoord in de omgevingsvisie. Omdat er geen sprake is van negatieve effecten voor het aspect landschap, wordt in het Plan-MER dit aspect niet verder uitgewerkt.

Externe veiligheid

Op 28 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. In dit besluit zijn regels gesteld teneinde de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Bedrijven die onder dit besluit vallen zijn onder meer grote chemische bedrijven, lpg-tankstations en bedrijven die 10.000 kilo of meer aan chemicaliën opslaan. Het besluit verplicht gemeenten en provincies voortaan met veiligheidsnormen rekening te houden. Op basis van de "Risicokaart provincie Overijssel" blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen risicovolle bedrijven gevestigd zijn die vallen onder het Bevi. Daarom wordt in het Plan-MER geen verdere uitwerking gegeven van het aspect Externe veiligheid.